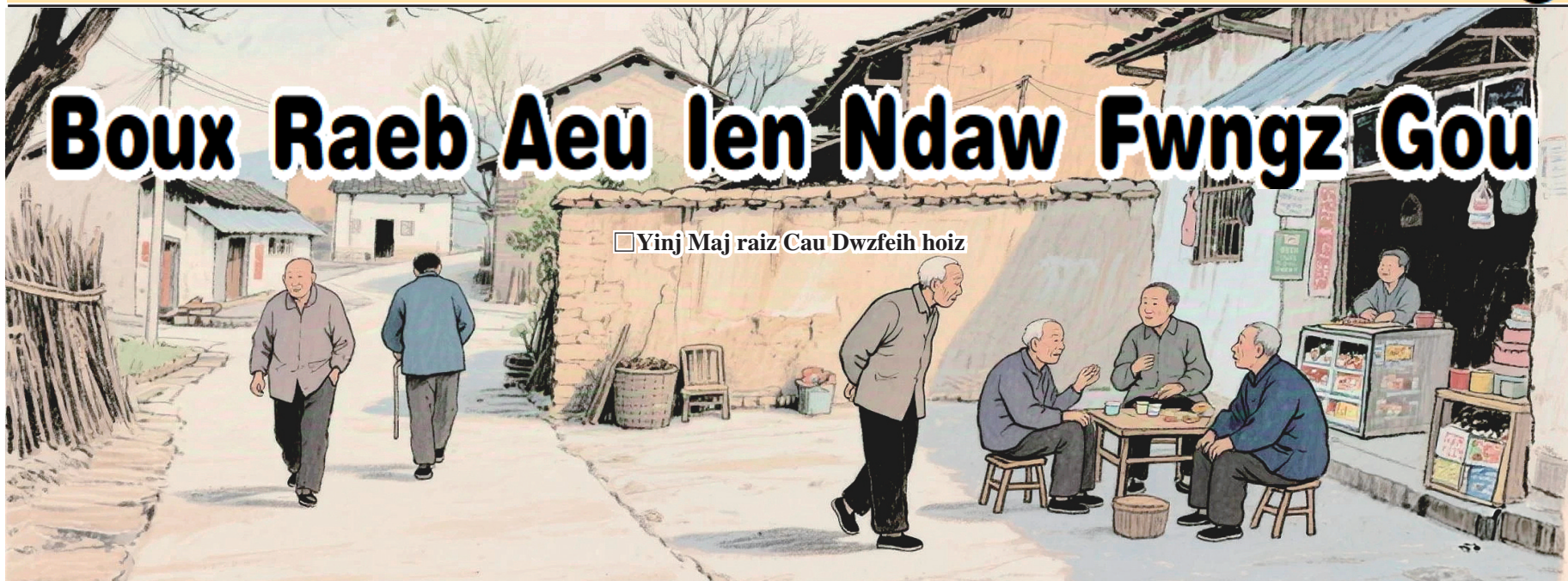

Yinj Maj raiz Cau Dwzfeih hoiz

Yah gvaqseiq le, boux baengzyoux ndei gou Ciz Fugvei caiq hix mbouj bae Gunhmingz, cix dwg louz youq ndaw mbanj, ngoenznaengz banhaet soengq gyoengq lwnyez louz mbanj bae hagdangz, gvaqringz youh bae raeb gyoengqde dauqma. Mboengq de ok ci noix, mwh mbouj ok ci, couh hwnj bya ok doengh bae ndaem gomiuz. Dieg gwnz bya dan ndaem baenz haexyangz、maenzdoengzlingz、maenz, “dieg gaglouz” henzgyawj ndaem di gva byaek gaijmbwq.

“Mingh vunz gangj mbouj cingcuj.” De boq amq ien le, naeuz, “gou laihnaeuz gou ndaej swnhleih baenz vunz ndaw singz, naemj mbouj daengz, byaij dwk byaij dwk couh baenq dauqma lo, daengz laeng vunz cienz cungj mbouj miz.”

Miz baez ndeu, gou hawj de yungh ciq soengq ausam gou bae Gunhmingz yawj bingh. Caepcawq ndei le, de caeuq gou naeuz: “Ausam cungj bingh neix, lau hix dwg guh ndwi lo, couh dangq bae raenraen dieg hung ba.”

Gou naeuz: “Mbouj baenzneix ba, de cij hajcib lai bi, danghnaeuz yw ndei ne.”

“Ndaundeiq doek congh muh coj yw ndei lo, hoeng caen mij raen gvaq nauq.” De boq amq ien luenzladlad ndeu.

Ausam gou dwg baenz yizsen’ aiz, ciuq canghyw yihyen ndaw yienh naeuz, dwg “cijnaengz maxdai dang maxlix yw”. Song boux nuengxdangz gou rox bingh naek le, doq ngaem gyauej lo, gyoengqde caeuq gou naeuz: “Go, gaenq baenzneix lo, dou youh mbouj miz cienz, mbouj wnggai sai cienz dem lo, hoeng mwngz naeuz yaek caiq bae yawjyawj, dou couh cengqgengz guh baez dem ba.”

Ausam youq Gunhmingz aen singhgiz ndeu, dauq daengz ndaw mbanj, ninz congz caiq hix mbouj hwnq roengz dieg gvaq. Sam ndwen gvaqlaeng, mwh de gvaqseiq, byom ndaej dan lw naeng ndok ndwi, daengx ndang saekhenjnamh. Boux baengzyoux ndei gou Ciz Fugvei yungh ciq de bae daeh gij doxgaiq guhsang gou youq Gaiyijlwz cawx haenx, daengx loh danqheiq naeuz: “Vunz couh dai baez ndeu, hoeng mbanj boux dai ndaej an’ onj, mbanj boux, lumj ausam, dai sam ndwen cij dai gatcied, dai hoj ha.”

De daihgaiq dwg naemj daengz yah bonjfaenh lo. Dangyienz, de hix aiq naemj daengz bouxwnq caengz dai ndaw mbanj.

Boux youq ndaw gunghcangj gyaegyang deng fwngz goenq dauq ranz guh hongreih hongnaz Cinz Yungsuh, yienznaeuz miz gaiq fwngz dog, hongreih

妻子去世以后,我的发小徐富贵再也没去昆明,而是留在家里,每天上午把村里的留守儿童送去学校,下午又去将他们接回来。在他的行车旅程被无限缩短的日子里,不出车的时候,就去山上侍弄庄稼。山上的土地只能种点玉米、土豆、红薯,就近的“自留地”种些瓜瓜菜菜,填补日子的空虚。

“人的命是说不清楚的。”他吐完烟圈之后,说,“我以为我会顺利地变成一个大城市的居民,没想到,走着走着就拐回来了,到头来人财两空。”

有一次,我让他用微型车将我的三叔送到昆明去看病。准备停当后,他对我说:“三叔这个病,怕也是空折腾了,就当去大地方见见世面吧。”

我说:“不尽然吧,他才五十多岁,也许会出现奇迹的。”

“奇迹本来就很稀罕,因为它本身就叫奇迹。”他吐了一个很圆的烟圈。

我的三叔患的是胰腺癌,按照县医院医生的说法,是“只能死马当活马医”。我的两个堂弟得知病情后,马上就向现实妥协了,他们对我说:“哥,已经是这样了,我们又没有余钱剩米,本不该花冤枉钱的,但你说是要争取机会,我们就做最后一次垂死挣扎吧。”

三叔在昆明待了一个星期,回到村子里,躺在床上就再也下过地。三个月后,他死时,瘦得皮包骨头,全身一片土黄色。我的发小徐富贵用他的微型车载着我以勒街上采购办丧事的物品,一路叹着气说:“人就死那么一次,但有的人死得心安,有的人,比如三叔,死了三个月才死透,死得痛苦啊。”

他大约是想起了自己的妻子。当然,他也可能想到了村子里还没死去的其他人。

在远方的工厂里弄丢一只手臂回乡务农的陈用书,虽然只有一只手,农活却干得相当漂亮。我发烟给他,为他点着。他说:“还是你自在,端着国家的铁饭碗,每天睡一觉醒来,几大百就稳了。”

“也累。”我说。

“咱俩换换?”他笑过之后,说,“我不怕累。”

“长期不干活,力气小了,身子骨也不灵活,我肯定够呛。”我说。

“我也学不会装模作样看报纸喝茶,我们老百姓,一天不干活,就会全身疼。”

陈用书其实没有多少土地,但他承包了村子里的很多土地种烤烟。村里的土地闲着也是闲着,有人出钱租,当然是好事。要是没人种,撂荒了可惜不说,过几年就会从熟地变成生地,产出会少掉一大半。陈用书用很少的钱租了不下五十亩肥沃的土地,育苗的时候,一个人完成,到了烤烟移栽、上炉烘烤、分级扎把等繁忙时节,就出钱雇“点工”,每人每天一百,村里的半劳力都被他很好地利用了起来。

“看看我这一坡地,可爱的柠檬黄。”他指给我看他的烤烟地,就像指给我看一坡满满当当的钞票。

“老大老二在读大学,老三马上又要高考,老四还在读初中,我不种烤烟不行,一窝娃娃伸着手要钱啊。”

“能挣多少?”我问。

“烘烤不出故障、售卖不被压级的话,毛利五十万没问题。”他又说,“我这个独臂刀客,还指望更多的?”

“已经不少了,你的收入是我的五倍。”我又给他一支烟。

“我都说我俩换换,你又不干。”他嘿嘿嘿地笑了起来。

陈用书的兄弟开一辆微型车载他去街上买农药。在离我们两丈远的地方,喇叭响个不停。“不和你说了,我的专车来了。”他用剩下的一只手去拉车门,整个身子踉跄着钻进去,像一个喝了不少酒的调皮村夫。

hongnaz cix guh ndaej seuqsad. Gou faen ien hawj de, bang de diemj ien. De naeuz: “Lij dwg mwngz ndei, gwn haeux guekgya, ngoenznaengz hai da ndiu singj, couh miz geij bak maenz ngaenz lo.”

“Hix baeg.” Gou naeuz.

“Raeuz doxvuenh?” De riu le, naeuz, “gou mbouj lau baeg.”

“Nanz mbouj guh hong, rengz iq lo, ndokndang hix mbouj lingz, gou haengjdingh guh mbouj ndaej.” Gou naeuz.

“Gou hix hag mbouj rox cang yiengh yawj bauqceij gwn caz, dou bouxminz, ngoenz ndeu mbouj guh hong, couh ndang in.”

Cinz Yungsuh gizsaed mbouj miz geijlai reihnaz, hoeng de bau guh haujlai reihnaz ndaw mbanj ndaem ien. Reihnaz ndaw mbanj cuengq ndwi hix dwg cuengq ndwi, miz vunz ok cienz co, dangyienz dwg saehndei. Danghnaeuz mbouj miz vunz guh, vut fwz hojsik mbouj gangj, gvaq geij bi couh dieg reihnaz bienqbaenz diegf wz, baenzhaeux noix baenz buenq lai. Cinz Yungsuh yungh di cienz co ndaej hajcib moux dieg biz, mwh ung din’ ien, boux dog guh, daengz seiz nyaengq senj go’ ien、gauj ien、faen daengj ien, couh ok cienz goq vunz, boux ngoenz bak maenz, boux guh ndaej di hongmbaeu ndaw mbanj de yungh ndaej ndei liux.

“Yawjyawj gaiq dieg ndoi gou neix, henjrwrwd dwggaez lai.” De ceij dieg ien de hawj gou yawj, couh lumj ceij ndoi cienz rimradrad ndeu hawj gou yawj.

“Lwgdaih lwngeih cingq doeg daihhag, lwgsam doq youh yaek gauhgauj, lwgseiq lij doeg cuhcungh, gou mbouj ndaem ien mbouj ndaej, lij aeu ciengx baenz bang lwnyez ha.”

“Ndaej geijlai cienz?” Gou cam.

“Danghnaeuz gauj mbouj miz maz、gai mbouj deng ap gyaq, ndaej hajcib fanh maenz mbouj miz vwndiz.” De youh naeuz, “gou boux fwngz dog neix, lij gamj naemj engq lai dem?”

“Gaenq mbouj noix lo, mwngz ndaej cienz lai gvaq gou haj boix.” Gou youh hawj de diuz ien ndeu.

“Gouj cungj naeuz raeuz doxvuenh, mwngz youh mbouj guh.” De riuhehe hwnjdaeuj.

Beixnuengx Cinz Yungsuh hai aen ciq ndeu dap de bae haw cawx ywgajnon. Youq dieg liz dou song ciengh gyaе, itcig naenj lajbah. “Mbouj caeuq mwngz gangj lo, cienci gou daeuj lo.” De aeu gaiq fwngz dog haenx bae rag douci, ndang saemxsax con haеuj ndaw ci bae, lumj bouxmбанj diuqbeiz gwn laeuj lai nei. (4)